

HE 155/2014 vp**Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskeva yleissopimus (= Istanbulin yleissopimus)****KUULEMINEN EDUSKUNNASSA 11.11.2014****Tukinainen ry:n edustajan puheenvuoro**

Arvoisa Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunta

Tukinainen ry kannattaa Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen pikaista ratifiointia.

Istanbulin yleissopimuksen voimaan saattaminen ei kuitenkaan sellaisenaan tuo uudistuksia tai muutoksia väkivaltaa kuten seksuaalista väkivaltaa kokeneiden naisten asemaan, vaan vaatii valtiolta myös taloudellista panostusta sopimuksen velvoitteiden toteutumiseksi.

Sopimuksen täytäntöönpano tulee aiheuttamaan lainsäädäntömuutoksia. Sopimus edellyttää raiskauskriisikeskuksia koskevaa erillistä lainsäädäntöä, jonka myötä valtio ottaa vastuun myös uusien tukikeskusten perustamisesta. Tällaista esitystä ei ole tehty. Tässä hallituksen esityksessä (HE 155/2014 vp) ei ole esitetty uusien tukikeskusten perustamista raiskausten tai muiden seksuaalirikosten uhreille.

Muutoksia on mahdollista saada aikaan myös ilman lainsäädäntötoimia ja jopa nopeamminkin tukemalla taloudellisesti järjestöä, joka jo vuosia on tehnyt käytännön työtä naisten aseman parantamiseksi. Tukinainen ry on omalta osaltaan tehnyt tätä työtä jo yli 20 vuotta varsin vähäisin taloudellisin panostuksin.

25 artikla. Seksuaalisen väkivallan uhrien tukeminen

25 artiklan mukaisesti sopimusvaltion on perustettava tukikeskuksia raiskausten ja muuta seksuaalista väkivaltaa kokeneille uhreille. Tavoitteena on tukikeskus jokaista 200.000 asukasta kohden.

Tällä hetkellä Suomessa toimii vain yksi raiskauskriisikeskus. Tukinainen ry ylläpitää raiskauskriisikeskusta, joka tarjoaa voittoa tavoittelematta seksuaalirikosten uhreille ja heidän läheisilleen maksutonta kriisi- ja oikeusapua, psyykkistä ja juridista tukea ja neuvontaa, ohjaus- ja kuntoutuspalveluita, konsultaatiota sekä koulutusta ammattihenkilöille ja viranomaisille.

Tukinainen ry:n päätoimipiste sijaitsee Helsingissä ja aluetoimipiste on Jyväskylässä, jossa toimii 2 kriisityöntekijää, oikeudellista neuvontaa tarpeen mukaan hoitaa Helsingin toimipisteen juristi.

Seksuaalista väkivaltaa tai hyväksikäyttöä kokeneet tarvitsevat paljon enemmän aikaa kuin viranomaisissa usein on mahdollista tarjota. Tukinainen toimii myös viranomaisten ja yksityisen sektorin työn tukena esimerkiksi pitkän oikeusprosessin aikana. Suuri osa uhreista ei ole (vielä) tehnyt rikosilmoitusta tai ollut poliisikuulustelussa ottaessaan yhteyttä Tukinaiseen, minkä takia tapauskohtaisen neuvonnan, tuen ja käytännön toimien tarve on korostunut.

Seksuaalirikosten uhrien tukipalvelut edellyttävät ammattitaitoista ja koulutettua, työsuhteista henkilökuntaa työn vaativuuden ja siihen liittyvän vastuun takia. Tukipalvelujen kehittäminen edellyttää kriisityön sekä oikeudellisen työn yhteistyötä asiakkaan oikeusturvan takaamiseksi.

Suomessa ei tähän asti ole johdonmukaisesti taloudellisesti tuettu seksuaalista väkivaltaa kohdanneiden tukipalveluja. Ensisijaisesti on tuettu vapaaehtoistoimintaa, ja rahoitusta on suunnattu yleispalveluihin. Seksuaalista väkivaltaa kokeneet naiset ja tytöt tarvitsevat kuitenkin erityispalvelua, jota ammattitaitoiset ja koulutetut työntekijät toteuttavat. Työn laatu edellyttää myös sitoutumista ja vastuuta.

Tukinainen ry:n pitkäaikaisena tavoitteena on ollut vastata seksuaalista väkivaltaa kokeneitten naisten avun ja tuen tarpeeseen muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla. Tukinainen ry on suunnitellut uusien Raiskauskriisikeskusten avaamista jo olemassa olevien kahden (2) raiskauskriisikeskuksen lisäksi kolmelle (3) eri alueelle Suomessa. Tämän tavoitteena on seksuaalirikosten uhrien siis naisten ja tyttöjen alueellinen

yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys. Toimipisteiden lisärahoituksen tarve liittyy alueellisen tasa-arvon toteuttamiseen seuraavasti:

- 1) Pohjois-Suomi (toimipiste Ouluun tai Rovaniemelle)
- 2) Itä-Suomi (toimipiste Lappeenrantaan)
- 3) Satakunta/Länsi-Suomi (toimipiste Poriin tai Vaasaan)

Näistä ensisijainen tarve on perustaa toimipiste pohjoiseen Suomeen, jossa seksuaalista väkivaltaa kokeneille naisille ei ole riittävästi saatavilla asianmukaista apua.

Uudet Raiskauskriisikeskuksen matalan kynnyksen toimipisteet voidaan avata myös vähitellen. Seksuaalirikosten uhreille tarjotaan ammatillista ohjausta ja tukea, lyhyitä kriisiapujaksoja sekä henkilökohtaista neuvontaa. Jokainen Raiskauskriisikeskus on tiiviissä yhteistyössä kunkin alueen viranomaisten ja poliisilaitosten kanssa. Hyvää kokemusta olemme saaneet Tukinainen ry:n Jyväskylän aluetoimipisteen toiminnasta Keski-Suomen alueella. Aluetoimisto on hyödyntänyt laajasti alueen verkostoja, kouluttanut, konsultoinut ammattihenkilöitä ja luonut yhteyshenkilökontakteja viranomaisten kanssa.

Kunkin toimipisteen selkeä aluejako tekee mahdolliseksi tiiviin alueellisen yhteistyöverkoston luomisen, ammattihenkilöiden kouluttamisen ja sen, että uhrin voivat saada välitöntä apua. Tällä hetkellä vastaava alueellinen toimintamalli seksuaalirikosten uhrien kohdalla puuttuu Suomesta lukuun ottamatta Keski-Suomen aluetta ja pääkaupunkiseutua. Puhelinneuvonta ei yksin ole riittävä auttamisen muoto. Seksuaalirikosten uhrien auttamistyö on erityistukipalvelua, mikä edellyttää ammatillisuutta. Periaate, että uhria autetaan kokonaisvaltaisesti yhden toimipisteen kautta (”Yhden luukun periaate”) ei toteudu ilman järjestelmällistä ammatillista verkostoitumista.

Istanbulin sopimukseen sisältyvä suositus, yksi raiskauskriisikeskus n. 200.000 asukasta kohden ei joidenkin näkemysten mukaan liene realistinen tavoite Suomessa taloudellisista syistä. Suosituksen noudattaminen merkitsisi vähintään 20 uutta raiskauskriisikeskusta. Tukinainen ry:n näkemyksen mukaan jo kolmen uuden toimipisteen avaaminen Suomessa kahden ennestään toimivan keskuksen lisäksi toteuttaa Istanbulin sopimuksen edellyttämiä vaatimuksia varsin hyvin.

Pyydämmekin, että Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunta huomio nyt tämän raiskaustukikeskuksia koskevan yleissopimuksen veloitteen tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Pyörää ei tarvitse keksiä uudestaan. Tukinainen ry on jo olemassa, ollut jo yli 20 vuotta. Olemme auttaneet ja tukeneet toimintamme aikana yli 20.000 naista ja tyttöä, jotka ovat olleet seksuaalisen väkivallan, seksuaalisen hyväksikäytön ja lähisuhdeväkivallan uhreja.

Valtion tuki vain on puuttunut ja puuttuu yhä. Istanbulin sopimuksen veloitteiden toteutumisesta ei voida puhua Suomessa ellei tätä puutetta nyt korjata.

Helsingissä, marraskuun 11. päivänä 2014

Raiskauskriisikeskus Tukinainen

Tukinainen ry